

Példatár 3.

Igazi kép - hamis/félrevezető szöveg

Schwarzenegger a hotel előtt alszik

- Link és fotó: <http://www.urbanlegends.hu/2018/08/schwarzenegger-tenyleg-egy-halozsakban-aludt-egy-hotel-elott/>
- Szöveg: "Ezt a képet Arnold Schwarzenegger posztolta, azzal a felkiáltással, 'hogyan megváltoztak az idők'. Arról van szó, hogy mikor Kalifornia kormányzója volt, egy hotel azt mondta neki, ide bármikor jöhet, mindig lesz egy szoba számára. Úgy tűnik, azt elfelejtették hozzátenni, hogy az ajánlat csak befolyásos kormányzóként érvényes. Szóval Arnold fogott egy hálószakot és leheveredett a szoba alá, hogy mindenkit emlékeztessen – nem maradsz örökké az, akinek most érzed magad."
- Magyarázat: A kép valódi, de a hozzá kapcsolt történet kitaláció. A fotó 2016 januárjában készült az ohioi Columbusban, és a háttérben nem egy hotel, hanem a város konferenciaközpontja található. A fotót eredetileg valóban Arnold Schwarzenegger tette közzé instagramos oldalán, azzal a vicces felirattal, hogy az idők változnak. Ehhez a humoros poszthoz költötték hozzá 2018 elején az elgondolkodtatónak szánt, de teljes egészében kitalált történetet.

Késsel hadonászó rák

- Link és fotó: <http://www.urbanlegends.hu/2016/02/miert-hadonaszik-kessel-egy-rak/>
- Szöveg: Ennek a kis ráknak valószínűleg elege lett az emberekből, mert kést ragadott és azzal kezdett el párbajozni gyanútlan ellenfelével.
- Magyarázat: A kép igazi, sőt egy videó is van róla, ahogy a rák a késsel hadonászik. De a kés valószínűleg csak beleakadt az ollójába, és próbált tőle szabadulni. A ráknak nincs túl nagy agya, fegyverre pedig végképp nincs szüksége – arra ugyanis ott vannak az ollói. Az állatos vírusvideók – amelyek egy állat valami nagyon vicceset csinál – jó eséllyel összezavarodott állatokat mutatnak, amelyek elég rosszul érzik magukat az adott szituációban.

Kutyával játszó jegesmedve

- Link: <http://www.urbanlegends.hu/2016/11/kutyaval-jatszadzik-a-jegesmedve/>
- Fotó: http://ichef.bbci.co.uk/news/976/cpsprodpb/B0D3/production/_92576254_9ac09d43-6079-4134-a44f-de7f499ca354.jpg
- Szöveg: Erre a barátsággra nincsen tudományos magyarázat: így szeret egy jegesmedve, a világ legvérszomjasabb ragadozója.
- Magyarázat: A kép valódi, és a "barátkozásról" videó is készült. A jegesmedve azonban a felvételen egyáltalán nem a törődését fejezi ki a kutya irányába, hanem csak játszik egy kicsit potenciális áldozatával. Az eset példa az antropomorfizmusnak nevezett jelenségre, vagyis arra a helyzetre, amikor állatokat ruháznak fel emberi indítékokkal és képességekkel. Különböző fajú állatok között kialakulhat ugyan kötelék (főleg ha együtt nőnek fel), de ezeket az eseteket nem érdemes többnek láttatni, mint amit valójában jelentenek.

A bikák oldalára álló torreador

- Link és fotó: <http://www.urbanlegends.hu/2012/04/a-torreador-aki-a-bikak-oldalara-allt/>

- Szöveg: A fotó Torrero Alvaro Munera összeomlását mutatja, amikor minderre ráébredt az utolsó viadala közepén az állat elleni igazságtalanságra. Attól a naptól kezdve a bikaviadalok ellenzője lett.
- Magyarázat: Alvaro Múnera egykori torreador valóban átállt az egyik oldalról a másikra, de nem egy viadal közben, hanem egy súlyos sérülés után. Egy bika ugyanis 1984-ben úgy megsebesítette az akkor 18 éves kolumbiait, hogy élete hátralévő részére tolószékbe kényszerült. Múnera ezt követően harcos állatvédő és bikaviadal-ellenző lett. A szöveghez csatolt kép valódi, de nem Múnera "összeomlását" ábrázolja, és a leülés valószínűleg csupán torreadori póz.

Tömegbalesetet okozott egy Pokémon góval játszó férfi

- Link és kép: <https://www.snopes.com/fact-check/man-stops-to-catch-pikachu>
- Szöveg: A 26 éves Lamar Hickson 2016 júliusában tömegbalesetet okozott az autópályán, amikor megállt az út közepén, hogy felszedjen egy Pikachut.
- Magyarázat: Az információ egy álhíres oldalon jelent meg, és teljes egészében kitalált. A kamueset illusztrálásához használt fotó valójában egy 2014-es, Denver-közeli baleset képe volt.

A farkasok és a szervezethez

- Link és fotó: <http://www.urbanlegends.hu/2016/10/a-farkasok-megmutatjak-hogy-mukodik-egy-jol-szervezett-tarsadalom/>
- Szöveg: A képen menetelő állatok közül az első három a leggyengébb és a legbetegebb farkas. Ők adják a farka ritmusát. Ha fordítva lenne, ők elvesznének egy esetleges támadás esetén. Ők elöl mennek, létrehozzák az ösvényt, így a hátsók energiát spórolnak. Őket követi 5 erős farkas, ők az élcsapat, középen a farka vagyona, 11 nőstény, aztán még 5 farkas, a végén. Az utolsó, aki szinte elszigetelve mögöttük lépked, a farkavezér, aki az egész farkát láthatja, hogy vezesse, szervezze azt és a szükséges parancsokat kiadja. Ennyi, a farkasok mindenfajta elméleti tudás vagy tanulás nélkül pontosan megmutatják, hogyan működik egy jól szervezett társadalom, ahol a gyengéket támogatják az erősebbek és védik azokat, akik védelemre szorulnak.
- Magyarázat: A kép valós, a Frozen Planet című, BBC-dokumentumfilm egy 2011-es adásából származik, de az eredeti környezetben egészen másfajta leírás tartozott hozzá. Eszerint az Észak-Kanadában lefotózott farkasok valóban azért haladnak sorban a mély hóban, hogy energiát spóroljanak. De a csoportot nem a leggyengébb farkasok vezetik, hanem éppen hogy a farka egyik legerősebb tagja, az alfa nőstény.

Időutazó mobilozik egy Charlin Chaplin filmben

- Link és fotó: <http://www.urbanlegends.hu/2012/04/nem-ez-sem-egy-21-szazadi-mobil-egy-19-szazadi-kepen/>
- Szöveg: Charlie Chaplin egy 1928-as filmjének extrákkal megpakolt DVD-jén figyelmes szemek egy feketeruhás, mobilozó nőt találtak. Időutazó lenne vagy van más megoldás is?
- Magyarázat: A mobil valójában egy hallókürt lehet vagy a nő egyszerűen csak megvakarta a fejét. De az sem elképzelhetetlen, hogy amit a modern szem mobilnak lát, az a fotóalany középső ujjá vagy csupán árnyjáték.

Mindent túlélő japán díszkapu

- Link és fotó: <http://www.urbanlegends.hu/2011/06/tulelte-nagaszakit-es-a-gyilkos-cunamit-is/>
- Szöveg: A képen látható díszkapu túlélte az 1945-ös nagaszaki atomtámadást és a 2011-es cunamit is.

- Magyarázat: Mindkét fotó eredeti, de két különböző kaput ábrázol. Az 1945-ös kép Hirosimában készült, a 2011-es pedig a teljesen lerombolt Otszucsi városában.

Hamis kép - hamis szöveg

Egy emberi arcélek a tehén fején

- Link és fotó: <https://www.snopes.com/fact-check/cow-photo-optical-illusion/>
- Szöveg: Te is megtalálod az emberi arcéleket a tehén fején?
- Magyarázat: A tehenes képet úgy módosították, hogy kirajzolódjon két emberi arcél sziluettje. Az eredeti kép így nézett ki: <https://www.freeimages.com/photo/dutch-cows-1-1540099>

Hamis kép - igazi szöveg

Póru jár autómertő

- Link: <http://www.urbanlegends.hu/2004/12/duplan-sikertelen-automentes/>
- Fotó: <http://www.urbanlegends.hu/wp-content/uploads/h9.jpg>
- Szöveg: Írországban egy daru megpróbált kiemelni egy vízbe esett kocsit, de az magával rántotta.
- Magyarázat: Egy ilyen eset valóban megtörtént egy írországi kikötőben. A darut valóban magával rántotta egy autó a vízbe, és egy újabb darut kellett a balesethez hívni. Ezt a darut viszont már nem rántotta magával a súly, az erről beszámoló képek digitális manipulációval készültek.

Optikai illúziók

Óriáspatkány Londonban

- Link és fotó: <http://www.urbanlegends.hu/2016/03/120-centis-patkanyt-talaltak-londonban/>
- Szöveg: Egy 120 centi hosszú és 11 kilós patkányszörnyet talált a londoni Hackney-ban egy Tony Smith nevű gázszerelő. Az állat akkora volt, mint egy négyéves gyerek, de olyan lap is volt, amely hatéves kölyökhöz hasonlított.
- Magyarázat: A fotó valós, de hogy a patkány 120 centis lett volna, az erős túlzás. A férfi ugyanis a fotón horgászokat meghazudtoló ügyességgel nyújtja az állatot a kamera felé, megteremtve ezzel a kívánt optikai illúziót. Az állat legfeljebb 60 centis lehet. [Az optikai illúzió akár a tanár mobiljával is reprodukálható a gyerekek előtt, az alábbi módon: <https://twitter.com/hacknecouncil/status/708323714450886657>]

Embernagyságú béka

- Link: <https://www.snopes.com/fact-check/monster-bullfrog/>
- Fotó: <https://www.snopes.com/tachyon/2017/05/monster-bullfrog.jpg>
- Szöveg: Egy texasi férfi egy közel 6 kilós békát tart magasba.
- Magyarázat: A fotó valós, de itt is az optika játszik: a férfi messzire előre tartja a békát.

Mémek:

A Balatonba szakadt Hummerek

- Fotó:
<http://balatonhummer.blog.hu/media/image/balaton-hummer-jegkorong.jpg>
<http://balatonhummer.blog.hu/media/image/balaton-hummer-atuszas.jpg>
- Szöveg:
A jégkorong nagyon veszélyes sport. Még Hummerrel is.
Balaton átúszás 2012
- Magyarázat: 2012-ben két Hummer terepjáró szakadt be a Balatonba a balatonakarattyai strandnál. Az eset után a netet ellepték az ezzel kapcsolatos vicces feldolgozások.

Need for Speed székely verzió

- Fotó: <http://bohokas.hu/2316/need-for-speed>
- Szöveg: Need for Speed székely verzió